

III Varhaiset vuodet ovat nopean kehityksen aikaa

0-1 –vuotias vauva

1-2 –vuotias taapero

Ihmisen kehitys
ei ala syntymästä

- Mitä sikiöaikana opitaan?
- Millaisia taitoja ja valmiuksia vastasyntyneellä on?

Sikiöajan kehitys

MILLAISET ASIAT
VOIVAT/VOISIVAT VAIKUTTA
VAUVAAN SIKIÖAIKANA?

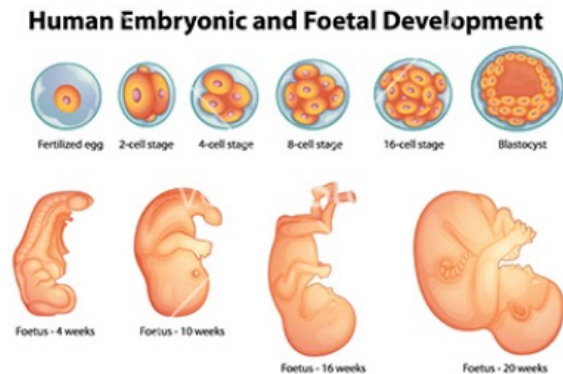

-> Sikiöaika jaetaan 42 **raskausviikkoon** tai kolmeen **trimesteriin** eli kolmannekseseen.
Eri trimestereihin liittyy erilaisia riskitekijöitä.

Hermosto kehittyy pitkälle aikuisuuteen (kpl 6)

- Aivot rakentuvat miljardeista **hermosoluista** ja niiden välisistä yhteyksistä eli **synapseista**.
- Hermoston kehittyminen alkaa jo noin neljä viikkoa hedelmöittymisen jälkeen!
 - **neuraaliputki**: aivot ja ydinjatke + selkäydin
 - 4,5 kk mennessä suurin osa hermosoluista muodostunut
 - viimeinen trimesteri: aivojen massan kasvu + aivokuoren poimuttuminen
- Syntyessä aivojen perusrakenteet valmiina!

alkio = jakautuva munasolu

sikiö = 11. raskausviikon* jälkeen

* 42 raskausviikkoa = 9 kk

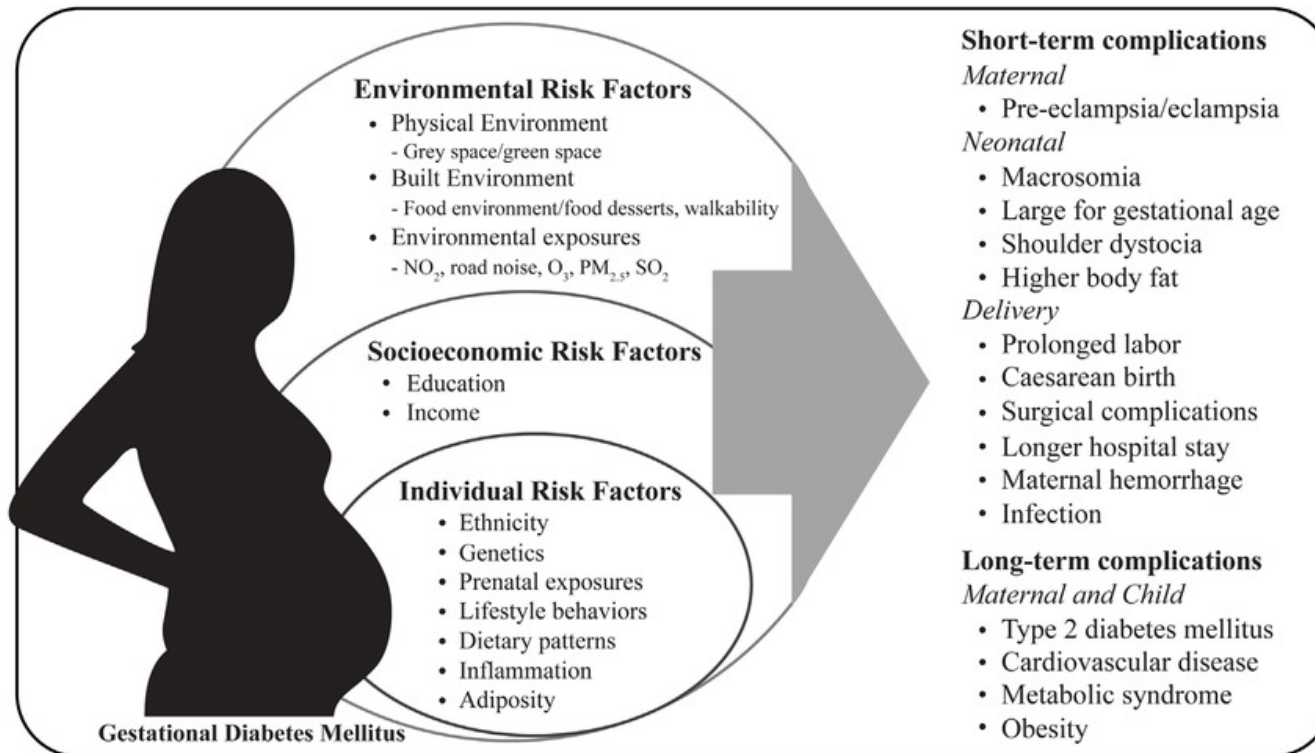

Sikiön kehitys
alkaa jo kohdussa.

-> mm. aistiärsykkeiden
käsittely, kosketus...

-> vauva järjestää myös itse
itselleen ärsykeitä

Prenataaliset eli syntymää edeltävät riskitekijät

-> Perimä ohjaa sikiöaikaista kehitystä, mutta sikiöaikainen ympäristö vaikuttaa kehitykseen yhtä lailla.

Case: Talidomidi

- <https://tiedetuubi.fi/tiedetoppaysjouluukalenteri-22-talidomiditapaus>

Mitä keinoja keksit, joilla tukea
sikiöaikaista kehitystä?

Syntymä

- Vastasyntyneen arviointi **APGAR-skaalalla**
 - -> vaarana mm. ennenaikainen syntymä, matala syntymäpaino, synnytyskomplikaatiot
 - -> Suomessa paljon keskosuustutkimusta!

Vauvan sensorimotori- nen kehitys (s. 73-75)

Kuka kuvassa?

Sensorimotorinen kehitys

- **sensorinen kehitys** = aistien (näkö, maku, haju, kuulo) kehitys
- motorinen kehitys
 - **karkeamotoriikka** = suurten lihasten toiminta, esim. kierähtäminen kyljelle, istumaan nouseminen
 - **hienomotoriikka** = pienemmät kehonliikkeet, esim. sormilla tarttuminen
 - HUOM! Vauvalla on tarttumisrefleksi, se ei varsinaisesti hienomotoriikan osoitus!
- **kehonkaava** = kehon rajojen tunnistaminen; itsen ja ympäröivän maailman erottaminen toisistaan

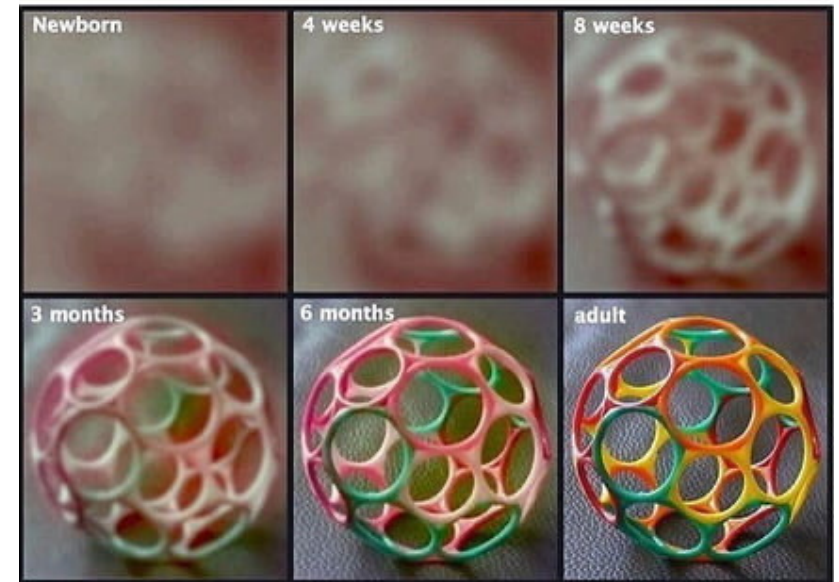
Motorinen kehitys

- Motoriikka kehittyy
 - **kefalokaudaalisesti:**
päästä jalkoihin
 - **proksimodaalisesti:**
keskivartalosta kehon
ulompiin osiin

Aistien kehitys

- Kohtu suojaa mutta ei eristä sikiötä -> oppiminen alkaa jo kohdussa!
 - Kylmä ja äänekäs maailma silti shokki!
 - Vauva oppii nopeasti tutut ihmiset ja rutiinit.
- Vauvan kaikki aistit ovat olemassa, mutta etenkin näkö toimii heikosti.
 - Aistit ovat suuntautuneet sosiaaliseen vuorovaikutukseen.
 - Havaitseminen nopeutuu kokemusten myötä.

Vauvoille suunnatut videot

- Katsotaan pätkä vauvoille suunnatusta videosta.
- Pohdi videota katsoessasi:
 - Mikä tekee videosta vauvoille sopivan – vai onko se vauvoille sopiva?
 - Tukeeko videon katsominen vauvan kehitystä? Perustele näkemyksesi.

Motoriset taidot

- Laittakaa vauvat ikäjärjestykseen:

Omat kuvat?

Vauvavideoita!

- <https://kampus.sanomapro.fi/content-assets/FSlBIAXUayc8DbtGu4MdE5/index.html> (s. 59)
- Millaisia motorisen kehityksen taitoja havaitset vauvoilla?
- - Miten vauvat pyrkivät sosiaaliseen vuorovaikutukseen vanhempiensa/toisten ihmisten kanssa? Millaisia vuorovaikutuksen keinoja heillä on?
- - Mistä vauvat ovat kiinnostuneita? Millaista kognitiivista kehitystä voit havaita?

Vauvalla on suhteessa aika iso pää!

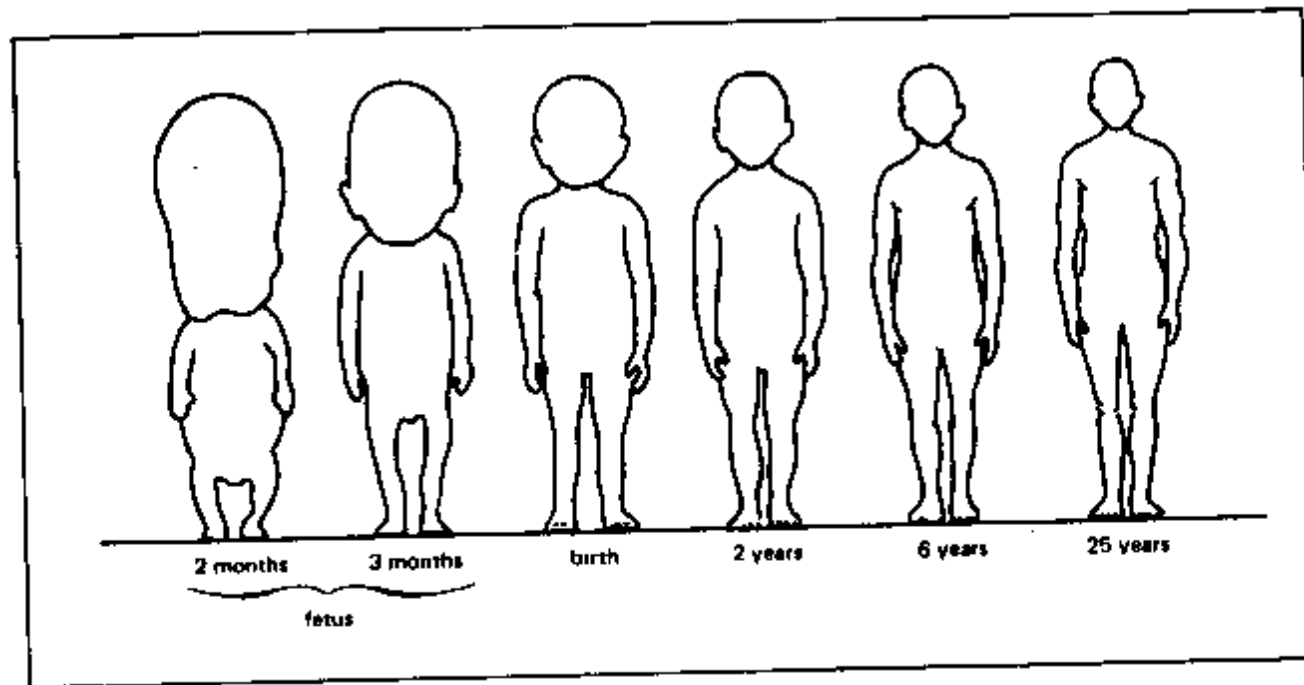

Figure 9. Changes in bodily proportions with age

s. 82

Anna kolme esimerkkiä siitä, miten vauvan fyysis-motorinen kehitys vaikuttaa kognitiiviseen (=tiedonkäsittelyn) kehitykseen

Vauvan kognitiivinen kehitys

s. 80 peilitesti

Pohdi parin kanssa

- Millaisia menetelmiin liittyviä haasteita vauvojen tutkimiseen liittyy? Entä eettisiä haasteita?
- Mitä tutkimusmenetelmiä voitaisiin käyttää vauvan
 - motoriikan
 - havaitsemisen
 - puheen
 - ajattelun
 - muistin kehittymisen tutkimiseen?

Vastausehdotuksia

- Menetelmällisiä haasteita:
 - Vauvat eivät osaa kertoa mitä ajattelevat tai mitä havaitsevat → tutkijoiden pitää päätellä paljon esim. vauvan katseen suuntautumisesta.
- Eettisiä haasteita:
 - Vauva ei itse osaa eikä saa päättää osallistumisestaan tutkimukseen. Vauva ei ymmärrä omia oikeuksiaan eikä osaa käsitellä tutkimuksen mahdollisesti aiheuttamia tunteita.
 - Vanhemmat antavat suostumuksensa tutkimukseen osallistumisesta vauvan puolesta.
- Mahdollisia tutkimusmenetelmiä:
 - tarkkailu
 - aivokuvantaminen
 - vanhempien haastattelu tai vanhemmille tehty kysely.

Miten vauva voi kertoa, mitä ajattelee?

Tutkijat tekevät päätelmiä epäsuorasti vauvan käyttäytymistä tai kehon reaktioita havainnoimalla:

- Katseen suunta ja kesto, pään kääntäminen
- Imemisen voimakkuus
- Eleet, ilmeet, tarttuminen jne.
- Aivotoiminnan muutokset
- Muut fysiologiset mittaukset, syke, hormonipitoisuudet jne.

Tutustutaan vauvojen kognitiivisen kehityksen tutkimukseen

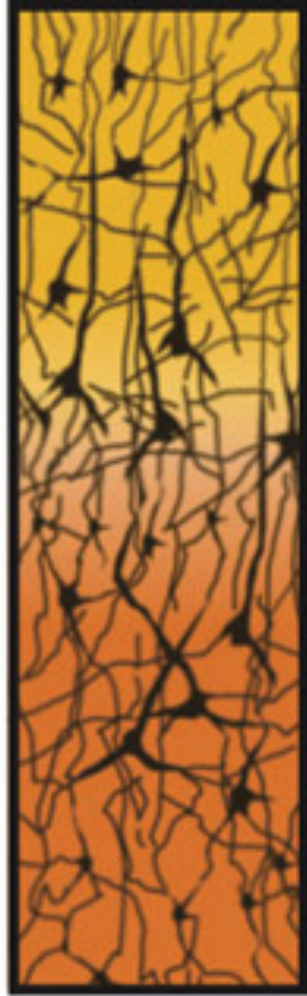
- Katsotaan yhdessä video To think (49:45).
- Videota katsoessasi etsi vastauksia seuraaviin kysymyksiin:
 - Millaisia menetelmiä vauvojen tutkimuksessa hyödynnetään?
 - Millaisia tutkimustuloksia vauvojen kognitiivisesta kehityksestä on saatu?

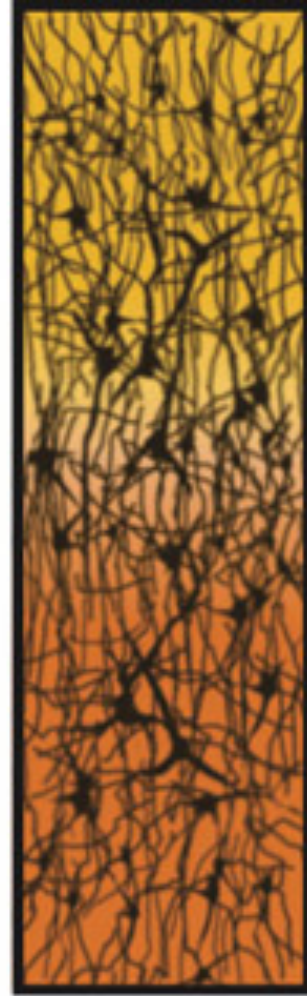
Newborn

1 Month

9 Months

2 Years

Adult

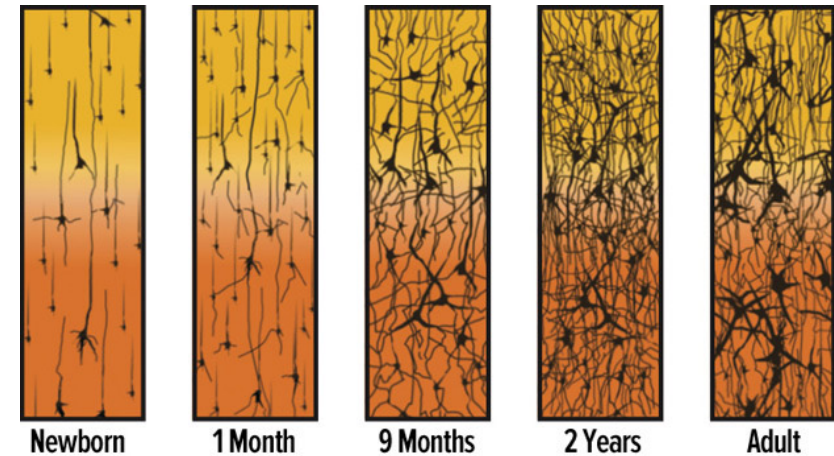
Pohdi

- Miksi nelivuotias lapsi on taitavampi kuin kaksivuotias, vaikka hänellä on vähemmän hermosoluja ja niiden välisiä yhteyksiä?
- [Experiences Build Brain Architecture](#) (1:56).

Use it or lose it!

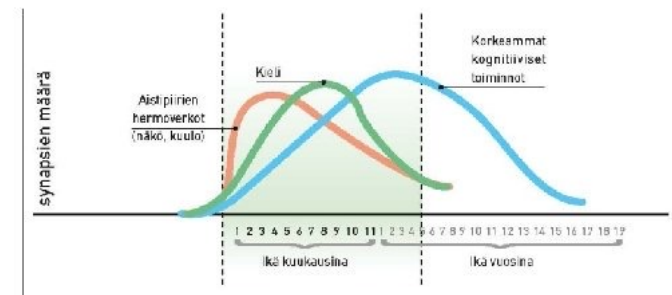
- Aivoja luonnehtii **plastisuus** eli muovautuvuus: hermosolujen väliset yhteydet kehittyvät jatkuvasti.
- Yhteyksien määrä vaihtelee eri alueilla ja eri aikoina
 - **Herkkyyskausina** kehitys erityisen muotoutuva ja herkkä tietyn kaltaisille ärsykkeille.
 - Motoriikassa myös kriittisiä kausia: tietyinä aikana esim. syvyysnäön kehityttävä tai ei kehity ollenkaan
- Hermoverkot joita ei käytetä, karsiutuvat. Tämä nopeuttaa tiedon käsittelyä.
 - myelinisoituminen nopeuttaa tiedonkulkua jäljelle jääneissä hermosoluissa

Hermoston kehittyminen

Synapsiyhteydet

- tihtentyvät aluksi nopeasti.
- karsiutuvat ja tehostuvat kokemusten myötä.

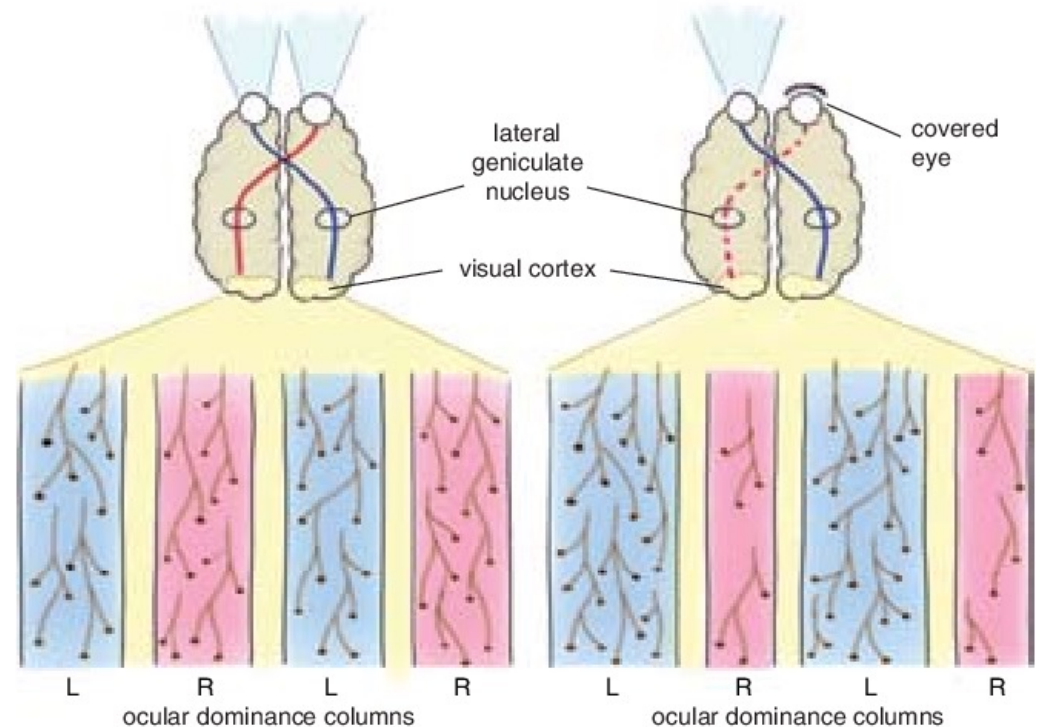

Kipsigis-kansan keskuudessa vauvoja harjoitetaan seisomaan ja kävelemään jo pian syntymän jälkeen, mutta vauvat oppivat kävelemään noin kolme viikkoa länsimaisia lapsia aikaisemmin.

-> Kypsyminen samanaikaista kaikilla ihmisillä!

Syvyysnäön kehittyminen mahdollinen esimerkki **kriittisestä kaudesta**: jos toinen silmä peitetään kauden ajaksi, ei näkö välttämättä kehity ollenkaan tai jää puutteelliseksi.

Kielen kehitys

Mikä oli ensimmäinen sanasi? Missä iässä sen sanoit?

Kielen kehitys

Lue s. 83 tutkimus. Millaisia ohjeita antaisit sen perusteella vauvalle puhumiseen?

Vauvaikäisen kognitiivinen kehitys

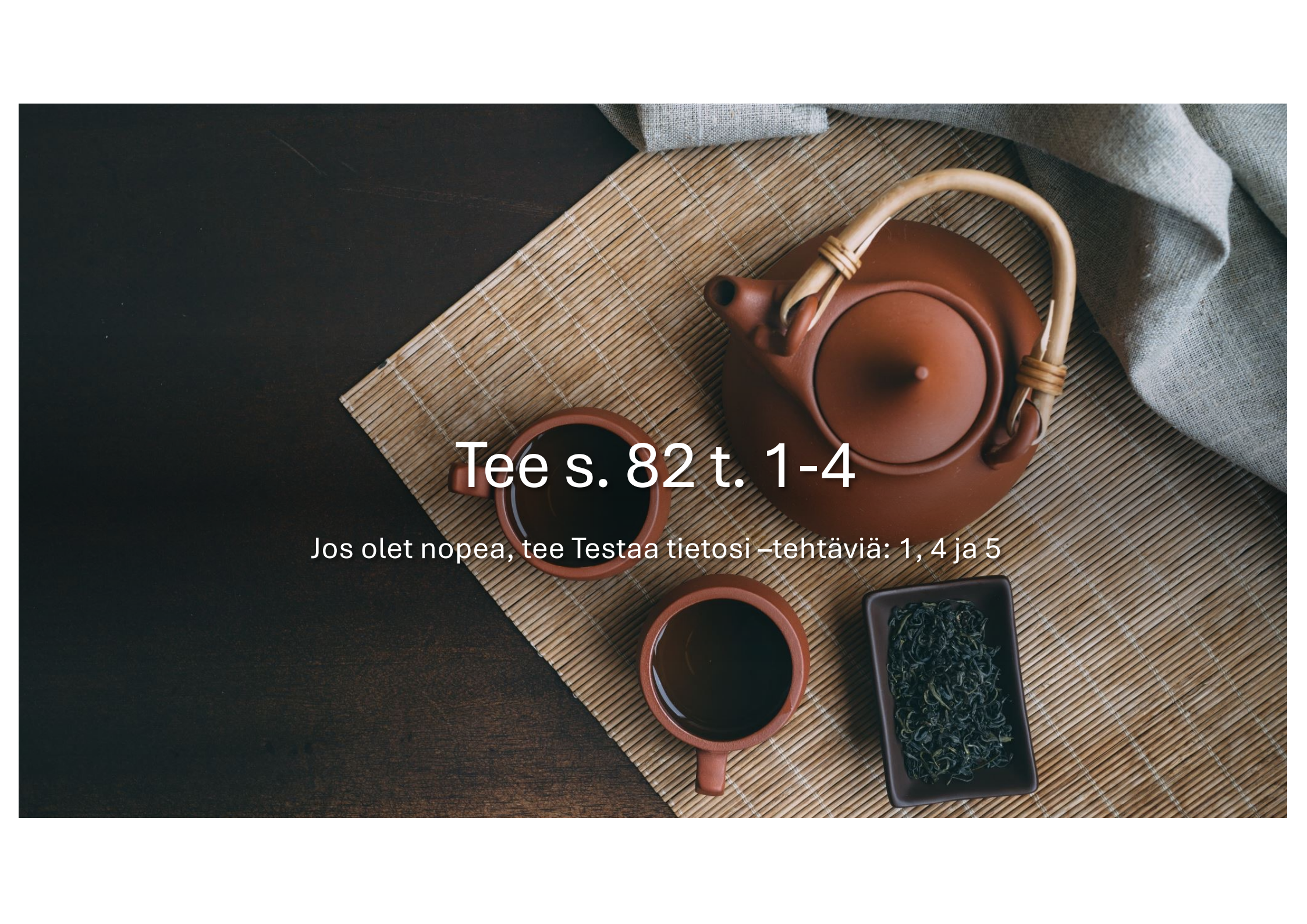
- Vauvojen varhaisia valmiuksia
 - **Objektipysyvyyden** ymmärtäminen
 - Odotuksista poikkeavien tilanteiden huomioiminen
 - Alkeellinen valmius ajatella matemaattisesti
 - Tavoitteellisen ja ei-tavoitteellisen toiminnan erottaminen

Vauvan muisti

- **lapsuuden amnesia** = lapsuuden muistinmenetys
 - = vauvat kykenevät painamaan mieleensä asioita hyvin varhaisessa vaiheessa, mutta aikuisilla ei ole yleensä muistikuvia ajalta ennen kolmatta ikävuotta
 - implisiittinen muisti = muistot palaavat mieleen samanlaisessa tilanteessa, mutta vauva ei voi esim. muistella neuvolakäyntiä
- puheen ymmärtäminen ja puhuminen auttavat muistojen jäsentämisessä
- ensimmäisten vuosien muistot merkittäviä kehityksen kannalta
 - esim. tutut äänet tunnistetaan jo varhain
 - -> emotionaaliset muistot: "olen turvassa, maailma on hyvä paikka, minulla on ihmisiä ympärilläni"

Tee s. 82 t. 1-4

Jos olet nopea, tee Testaa tietosi –tehtäviä: 1, 4 ja 5

Vauvan uni

- Oppimisen vastapainoksi vastasyntynyt nukkuu paljon, jopa 20h/vrk.
 - Ensimmäisinä kuukausina vauvan unirytmiiin ei voi juuri vaikuttaa, mutta 3-4 kuukauden iässä on mahdollista alkaa totuttaa vauvaa perheen päivärytmiin.
 - Päivärytmi tuo turvallisuuden tunnetta ja auttaa hahmottamaan yön ja päivän eron.
- 6 kuukauden ikäinen vauva nukkuu n. 14h/vrk.
 - Univaikeudet ovat yleisiä: hampaiden puhkeaminen, nälkä, liikuskeluhalu...

(a)

(b)

(c)

(d)

(e)

(f)

(g)

Carroll Izard et al. 1980: Vauvat ilmaisevat tunnistettavia tunteita.

Video Geniestä

- Katsotaan video Genie Wileystä (12:26), jota isä oli pitänyt eristyksissä vuosia, kunnes hänet vuonna 1970 löydettiin 13-vuotiaana.
- Videota katsoessasi etsi vastauksia kysymyksiin:
 - Miten eristyksissä kasvaminen oli vaikuttanut Genien kehitykseen?
 - Mitä tiedetään laiminlyötyjen lasten aivojen kehityksestä?
 - Mitä Genien tapaus kertoo aivojen plastisuudesta? Entä sosiaalisten tekijöiden merkityksestä ihmisen kehitykselle?

Korjaa virheet?

- Syntymän jälkeen vauvan hermostossa alkaa valtava kasvu, kun synapsien välille muodostuu uusia yhteyksiä. Yhteyksien lisääntyminen jatkuu parikymppiseksi asti, jonka jälkeen aivot alkavat hitaasti rapistua ja yhteydet vähetä.
- Hermoston kehitys etenee biologisen aikataulun ja kypsymisen seurauksena. Ympäristötekijöillä ei ole juurikaan merkitystä aivojen kehityksen kannalta.
- Alle vuoden ikäiset lapset eivät osaa vielä puhua, joten heidän kanssaan on turha keskustella. Vauvoille riittää, että he kuulevat puhetta ympäristössään (esim. television äänet). Vauvalle lässyttäminen on vain ärsyttävää.
- Aivojen plastisiteetti tarkoittaa sitä, että kuka tahansa voi oppia mitä tahansa. Esimerkiksi jos joku haluaisi opettaa vauvan puhumaan jo puolivuotiaana, tarvittaisiin vain riittävä määrä harjoittelua, niin tämä onnistuisi.

Vauvavuoden kehitys etenee nopeasti

- **Sosiaalinen hymy** n. 4-8 viikon iässä reaktiona läheisten hymyyn
 - <https://youtu.be/ZnVZEIxa44M>
- **refleksihymy** heti syntymän jälkeen: houkuttelee huolehtimaan vauvasta
 - vauvalla muitakin refleksejä, esim. imemisrefleksi, tarttumisrefleksi, sukellusrefleksi...
 - <https://youtu.be/xgeBgebv5Ng>
 - refleksit katoavat vauvan aivojen kehittyessä: tilalle tahdonalainen liikkuminen

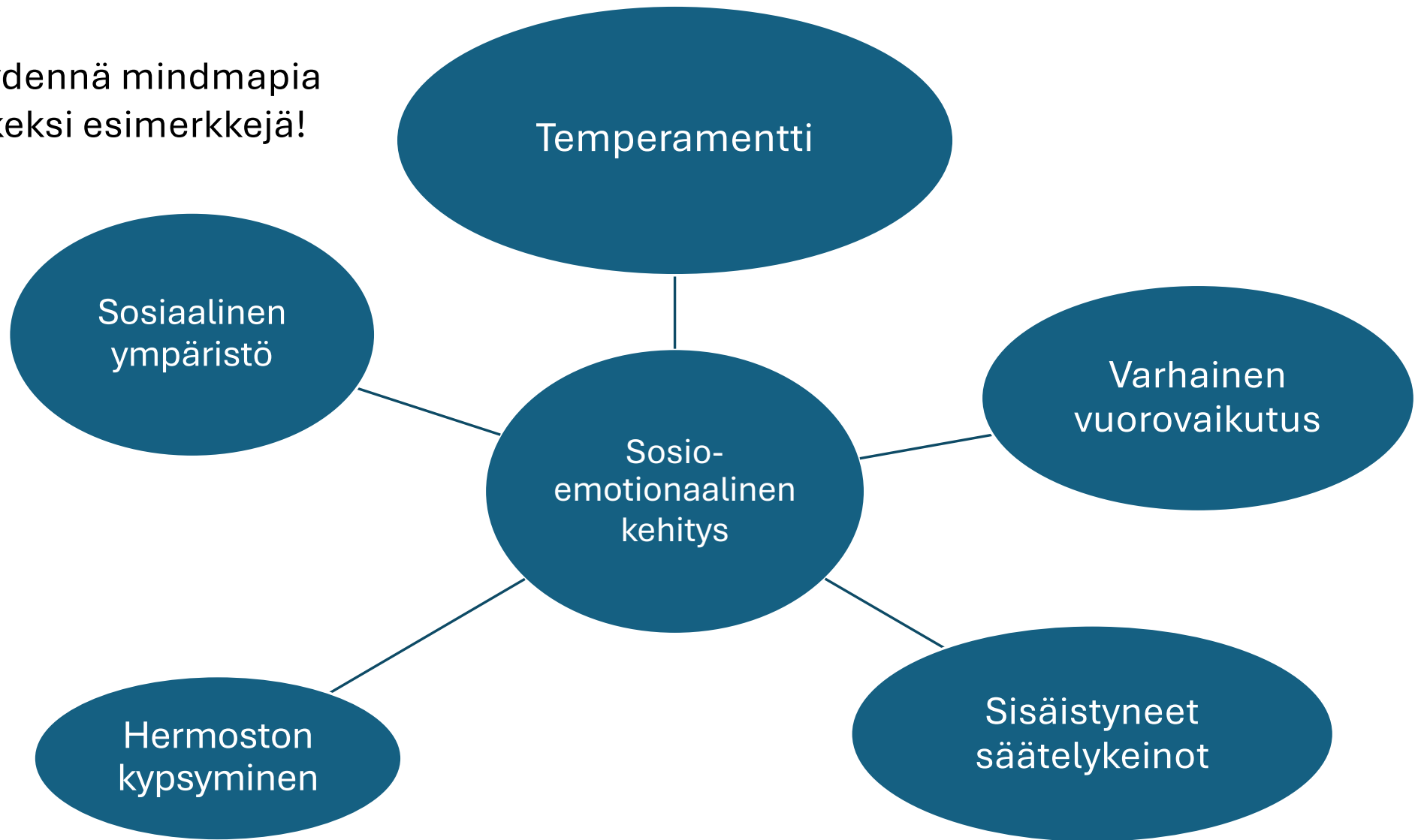

Tänään ohjelmassa sosiaalista kehitystä

- Temperamentti, vauvan persoonallisuuden biologinen perusta (s. 87-90)
- Kiintymyssuhde, vauvan sosioemotionaalisen kehityksen perusta (s. 53-59)

Täydennä mindmapia
ja keksi esimerkkejä!

SANGUINE

CHOLERIC

MELANCHOLIC

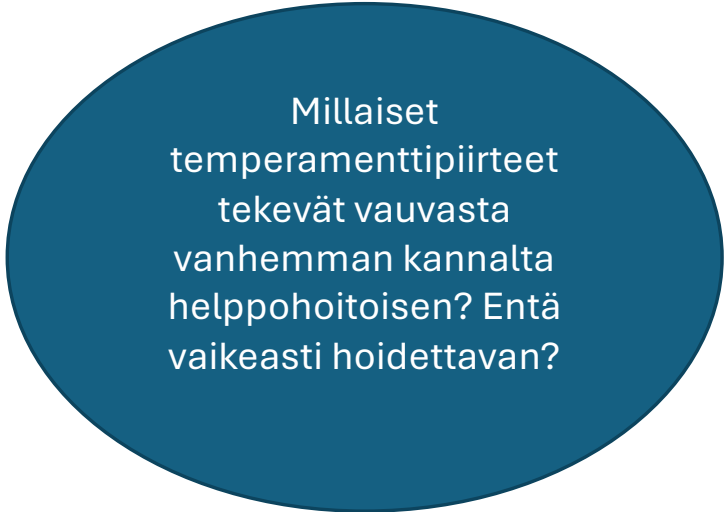
PHLEGMATIC

Mikä on
temperamentti?

[HTTPS://YLE.FI/AIH
E/ARTIKKELI/2016/0
2/29/TEMPERAMENT
TIEROJA-TEE-
PIKATESTI-
KUMPPANISI-
KANSSA](https://yle.fi/aihe/artikkeli/2016/02/29/temperamenttieroja-tee-pikatesti-kumppanisi-kanssa)

Temperamentti (s. 87 ->)

- **Temperamentti** on pitkälti geenien pohjalta muodostuva yksilöllinen tapa reagoida
- Alkaa näkyä jo aivan pienestä vauvasta
 - aktiivisuus
 - uusiin tilanteisiin reagoiminen
 - ärsykeherkkyys
 - tarkkaavaisuuden kesto
 - hyväntuulisuus
 - rytmisyys
- Yksilön hyvinvoinnin kannalta tärkeää on ympäristön ja temperamentin yhteensopivuus, ns. **goodness of fit**

Millaiset
temperamenttipiirteet
tekevät vauvasta
vanhemman kannalta
helppohoitaisen? Entä
vaikeasti hoidettavan?

Thomas & Chess: Kolme temperamenttityyppiä

TEMPERAMENTTITYYPIT JA NIIHIN LIITTYVÄT PIIRTEET

Helpon vauvan temperamentti

- melko aktiivinen
- nauravainen
- rauhoittuu nopeasti
- ei pelokas eikä herkkä reagoimaan
- tarkkaavainen

Vaikean vauvan temperamentti

- erittäin aktiivinen
- ei kovin nauravainen
- rauhoittuu hitaasti
- pelokas ja herkkä reagoimaan
- ei tarkkaavainen

Hitaasti lämpiävän vauvan temperamentti

- melko passiivinen
- ei kovin nauravainen
- rauhoittuu hitaasti
- ei pelokas eikä herkkä reagoimaan
- melko tarkkaavainen

Rothbartin temperamenttimalli

REAKTIIVISUUS

Taipumus kokea
myönteisiä tunteita

tyypillisiä piirteitä:

- aktiivisuus
- hymyily ja nauru
- mielihyvä voimakkaista tunteista
- lähestyminen

Taipumus kokea
kielteisiä tunteita

tyypillisiä piirteitä:

- turhautuminen
- pelko
- epämukavuus
- surullisuus

ITSESÄÄTELY

tyypillisiä piirteitä:

- rauhoitettavuus
- herkkyys havaita aistiärsyksiä
- tarkkaavaisuuden kontrollointi

Temperamentti säilyy läpi elämän!

IKÄKAUSIVAIHTELUN VUOKSI SAMA TEMPERAMENTTIPIIRRE
VOI ERI IÄSSÄ ILMETÄ ERI TAVALLA. KEHITTYY AIKUISIÄSSÄ
PERSOONALLISUUDEKSI.

Temperamentin ja ympäristön vuorovaikutus

- Temperamenttia ei voi muuttaa!
- Temperamentti herättää ympäristössä reaktioita (**=evokatiivinen vuorovaikutus**).
 - Esim. herkästi reagoiva vauva voi herättää vanhemmassa jopa aggressiota.

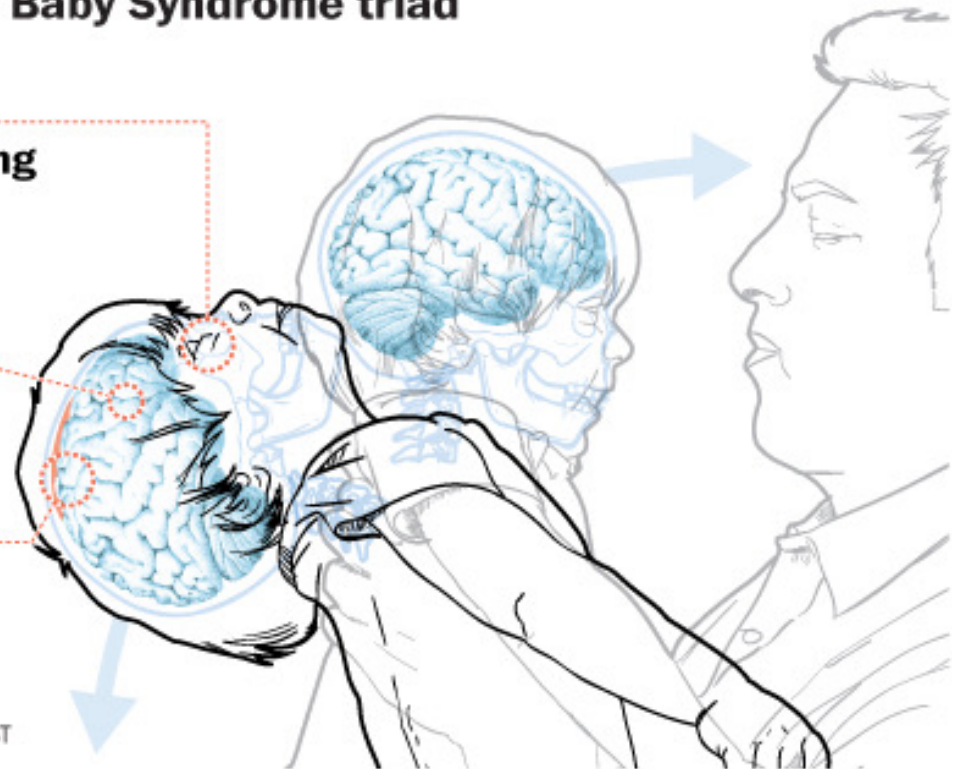
The Shaken Baby Syndrome triad

Retinal hemorrhaging

Brain swelling

Subdural hematoma

ALBERTO CUADRA/
THE WASHINGTON POST

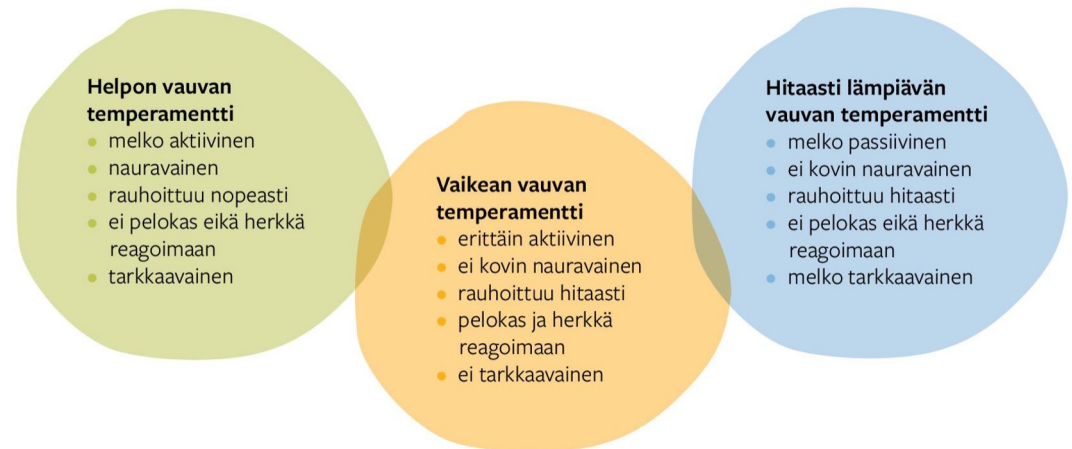

Toissa vuonna Jokela tutki, vaikuttavatko esikoisen luonteenpiirteet siihen, syntyykö perheeseen pian toinen lapsi. Kuten arvata saattaa, ne vaikuttivat. Jos esikoinen oli sopeutuvainen, huomaavainen, kognitiivisesti kyvykäs ja hänellä ei ollut käytöshäiriöitä, oli jopa 14 prosenttiyksikköä todennäköisempää, että hän sai sisaruksen viiden vuoden kuluessa.

Ryhmäkeskustelu

Kuvitelkaa, että olette perhekerhossa ja tapaatte muita tuoreita vanhempia. Keskustelkaa lastenne temperamenttieroista ja niiden vaikutuksesta elämäänne.

- Miten sujuvat
 - syöminen
 - nukkuminen
 - kyläreissut
 - päivähoitoon jääminen
 - matkustaminen?
- Entä miten te vanhemmat voitte?

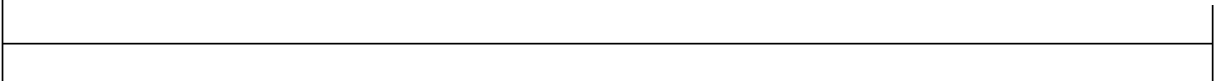
Temperamenttjana

Temperamenttisi vauvana

Haastattele vanhempiasi. Myös sisarukset, isovanhemmat tai muut sinut vauvana tunteneet henkilöt voivat antaa arvokasta tietoa. Selvitä, millainen temperamentti sinulla oli vauvaikäisenä.

Aktiivisuus	Kuinka aktiivisesti vauva liikkuu? Miten helppoa tai vaikeaa vauvan on olla paikallaan pidempiä aikoja?
Rytmisyys	Kuinka säännöllisiä vauvan kehon toiminnot ovat? Onko vauva esimerkiksi uninen tai nälkäinen ennustettaviin aikoihin vuorokaudesta vai vaihteleeiko rytmi päivästä toiseen?
Hyväntuulisuus	Onko vauva yleensä hyväntuulinen ja nauravainen vai sävyttävätkö hänen olemustaan toistuvat mielihahan tunteet?
Uusiin tilanteisiin reagoiminen	Miten vauva reagoi uusissa tilanteissa? Onko hänen ensireaktionsa ihastuneen myönteinen vai varautunut ja pelästynyt? Miten nopeasti ja joustavasti vauva sopeutuu uuteen tilanteeseen?
Ärsykeherkkyys	Miten voimakkaita ärsykeitä tarvitaan, jotta vauva reagoi niihin? Miten herkästi lapsi reagoi valoon, ääniin, kuumaan ja kylmään, makuihin, hajuihin tai esimerkiksi vaatteiden karheuteen iholla?
Tarkkaavaisuuden kesto	Miten pitkään lapsen huomio pysyy siinä, mitä hän on tekemässä? Miten pitkäksi aikaa lapsi paneutuu johonkin leikkiin tai toimintaan? Kääntyykö lapsen huomio helposti uuteen kohteeseen? Häiritsevätkö uudet virikkeet lapsen keskittymistä?

Rytmisyys

Vauvan tarpeet eivät noudata kelloa. Nukkuminen ja syöminen on epäsäännöllistä. Päivärytmin muutokset eivät häiritse vauvaa.

Vauva syö ja nukkuu aina samoihin aikoihin. Elämä sujuu, kun asiat tehdään aina saman rytmin mukaisesti.

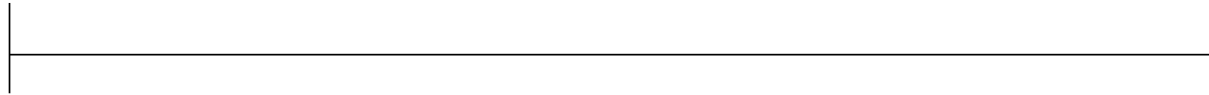
Uudet tilanteet

Vauva haluaa uudessa tilanteessa ensin tarkkailla tilannetta matkan päästä. Hän nauttii tutuista asioista ja ihmisistä.

Vauva on uusissa tilanteissa rohkea ja utelias. Hän osallistuu heti ja tutustuu nopeasti.

Tarkkaavaisuuden kesto

Vauva siirtyy hetkessä asiasta toiseen ja kiinnostuu helposti kaikesta, mitä ympärillä tapahtuu.

Vauva on pitkäjänteinen ja syventyy mielellään yhteen asiaan ja tekemiseen kerrallaan.

Hyväntuulisuus

Vauva kokee paljon
kielteisiä tunteita.
Vauva on herkästi
varautunut tai
huonotuulinen.

Vauva on yleensä
hyväntuulinen ja
aurinkoinen.

Tunteiden ilmaiseminen

Vauva ilmaisee
tunteensa
voimakkaasti ja
äänekkäästi.

Vauva ilmaisee
tunteensa hillitysti ja
rauhallisesti.

Aktiivisuus

Vauva viipyy paikallaan pitkiäkin aikoja. Hän ei ole kovin aktiivinen liikkuja.

Vauva liikkuu paljon eikä halua olla paikallaan pitkiä aikoja.

Temperamenttjana

- Näkyvätkö vauvaikäisenä havaitut piirteet edelleen persoonallisuudessa?
- Mitkä piirteet ovat säilyneet?
- Millaisia muutoksia on tapahtunut?

Temperamenttiin ei voi juuri vaikuttaa, varhaiseen vuorovaikutukseen voi!

Miten videoiden vauvat pyrkivät sosiaaliseen vuorovaikutukseen vanhempiensa tai toisten ihmisten kanssa? Millaisia vuorovaikutuksen keinoja heillä on?

Varhainen vuorovaikutus

- Vauva alusta asti virittynyt hoivaajan huomion saamiseen: itku, hymy, ilmeet
 - tunnetilojen jakaminen ja yhteen sovittaminen opettavat vauvalle, että hän voi vaikuttaa ympäröivään maailmaan
- Vuorovaikutuksessa vauva
 - oppii säätelemään tunteitaan ja jäsentämään todellisuutta.
 - luo perustavia sisäisiä malleja siitä, mitä on olla ihmissuhteissa.
 - rakentaa turvallisuuden tunnetta ja alustavaa käsitystä itsestä.

-> Riittävän pysyvä ja riittävän turvallinen hoiva on lapsen kehityksen kannalta olennaista.

Still face - experiment

<https://youtu.be/apzXGEbZht0>

- Mitä videolla esitetyssä tutkimuksessa tutkittiin? (Tutkimusongelma)
- Miten tutkimus toteutettiin käytännössä?
- Millaisia tutkimustuloksia saatiin?
- Millaisia johtopäätöksiä tuloksista voidaan mahdollisesti tehdä?

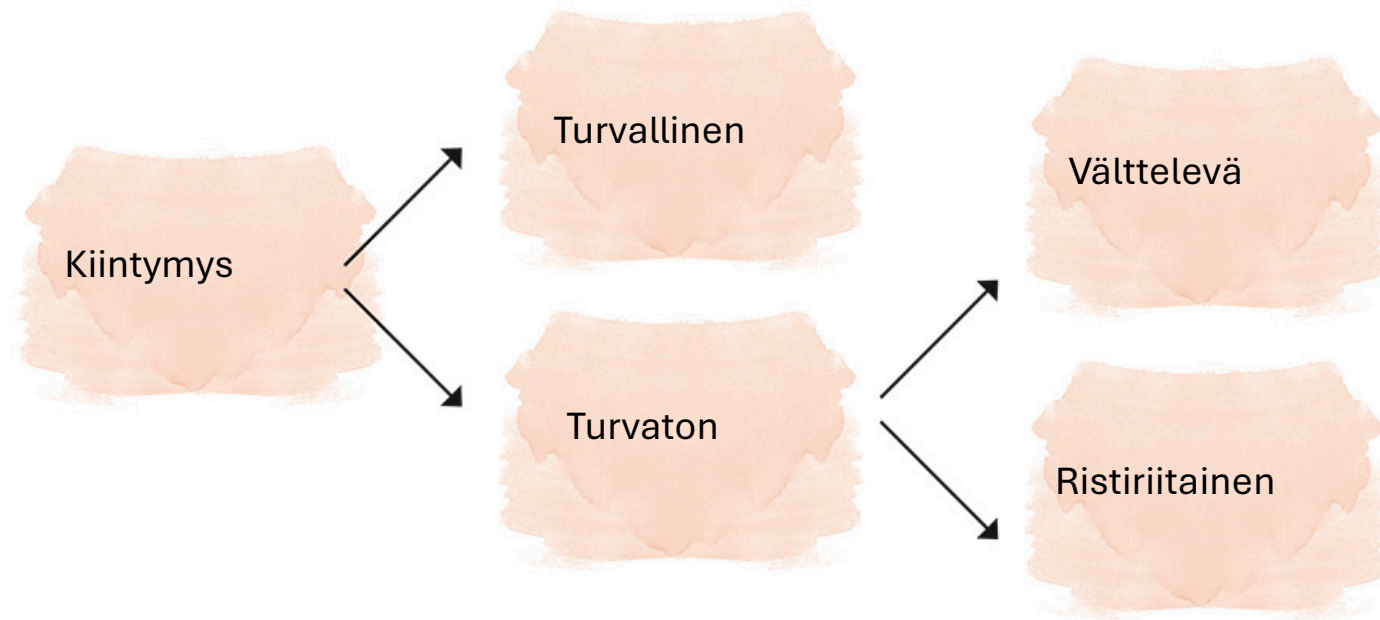
Vuorovaikutuskatkokset

- Vuorovaikutuksessa tulee väkisin katkoksia.
 - älypuhelimet?
- Riittävän hyvä vanhemmuus sisältää myös vuorovaikutuskatkoksia ja väärinymmärryksiä.
 - **itsesäätelyn** kehittyminen
 - **sensitiivisyys** = herkkyys reagoida lapsen käyttäytymiseen ja tunteisiin osuvasti ja johdonmukaisesti
- vuorovaikutusta voi kuormittaa myös esim. huono temperamentin ja ympäristön yhteensopivuus tai synnytyksen jälkeinen masennus (n. 10-15 % äideistä, n. 10 % isistä)
 - **vanhemmuuskompetenssi** = vanhemman kokemus siitä, että voi vaikuttaa lapsensa kehitykseen myönteisesti

<https://www.youtube.com/watch?v=O57kQlpnt4c>

John Bowlby: Kiintymyssuhdeteoria

Tutustu kirjan s. 53-59. Tee muistiinpanot kiintymyssuhteista ja niiden tunnuspiirteistä.

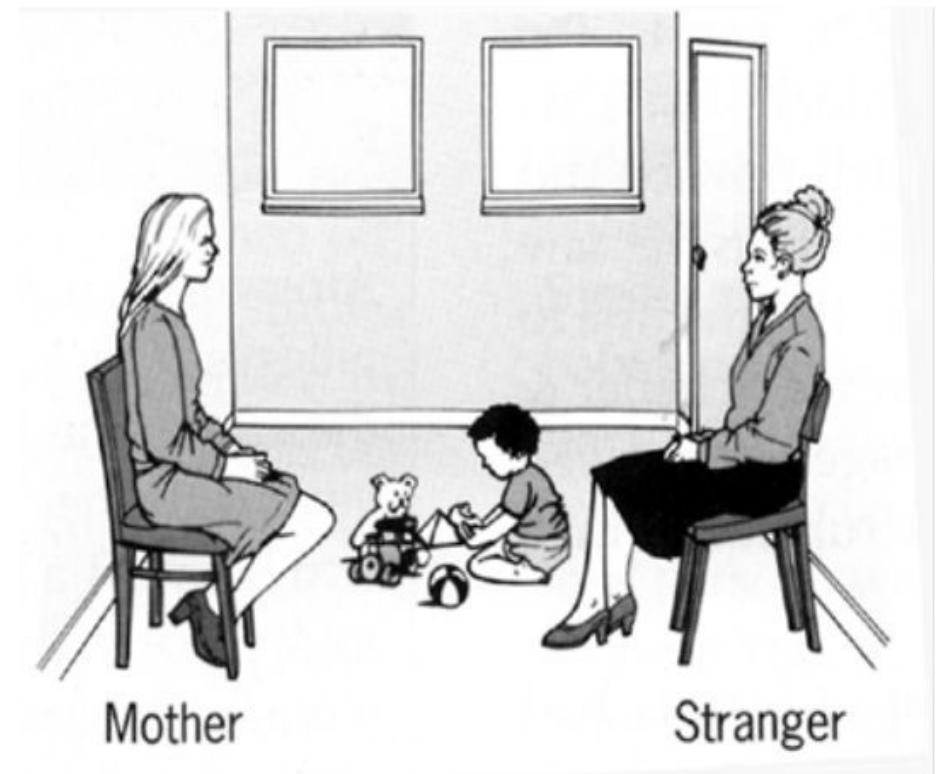
A photograph of a man and a baby lying on a striped blanket. The man is wearing glasses and a striped shirt, and the baby is also wearing a striped shirt. They are both looking towards the camera. The image has a warm, orange-toned overlay.

Kiintymyssuhde =
lapsen muodostama
tunneside hänelle
merkittäviin läheisiin
hoitajiin

-> Perustuu läheisyyden
ja turvallisuuden
tarpeisiin ja pyrkii
hengissä säilymiseen.

Kiintymyssuhteiden tutkiminen

- <https://youtu.be/QTsewNrHUHU?t=2>
- **Ainsworthin vierastilannemenetelmä**
kokeellinen keino tutkia 12-20 kk ikäisten lasten kiintymyssuhdemallia.
- Päätellään lapsen ja äidin välisestä vuorovaikutuksesta yhdessä ja erossa ollessa.
 - **kiintymyskäyttäytyminen** =
lapsen tyyli käyttäytyä stressaavassa tilanteessa, jossa hän kokee turvallisuudentunteensa olevan uhattuna
- Mitä hyviä ja huonoja puolia?

Kiintymyssuhdemallit

turvallinen kiintymyssuhdemalli

hoitaja reagoi lapsen tarpeisiin
oikein ajoitetusti ja
tarkoituksenmukaisella tavalla
→ perusluottamus, uskallus
näyttää kielteisetkin tunteet

turvattomat kiintymyssuhdemallit

välttelevä kiintymyssuhde

hoitaja ei reagoi lapsen tarpeisiin
→ ei tukea tunteiden säätelyn oppimiseen,
tunteiden ilmaiseminen vähäistä

ristiriitainen kiintymyssuhde

hoitaja reagoi lapsen tarpeisiin
epäjohdonmukaisesti
→ ei selviytymiskeinoja uhkatilanteissa,
intensiivinen tunteiden ilmaiseminen

jäsentymätön kiintymyssuhde

epävakaa ja kaoottinen kasvuympäristö
→ poikkeavat selviytymiskeinot

	Vieras-tilanteessa	Taustaa	Tärkeitä teemoja
Turvallinen kiintymyssuhde	Lapsi kaipaa äitiä Lapsi etsii äidiltä lohdutusta Erotilanteen jälkeen lapsi kykenee melko nopeasti uudelleen leikkiin ja ympäristön tutkimiseen	Vanhempi kykenee eläytymään lapsen mieleen ja mukauttamaan toimintaansa sen mukaan > läheisyys, jaetut tunteet ja huomion kohteet > hoivan ja läsnäolon riittävä johdonmukaisuus ja luotettavuus	Turvallisuus + Ympäristön tutkiminen + Emootioiden kokeminen + Emootioiden säätely +

	Vieras-tilanteessa	Taustaa	Tärkeitä teemoja
Turvaton kiintymys-suhde: välttelevä	Lapsi ei näytä tunteita (vaikka hänen elimistönsä reagoikin) äidin poistuessa. Lapsi ei etsi aktiivisesti lohdutusta äidiltä. Lapsi voi keskittyä ympäristön tutkimiseen (erokokemuk-sen käsittelyn sijaan).	Vanhempi on tunteellisesti etäinen eikä erityisesti eläydy lapsen kokemuksiin. Hoiva voi olla torjuvaa tai välinpitämätöntä. Lapsi ei koe vanhemman vastaavan hänen (tunne)tarpeisiinsa.	Ympäristön tutkiminen +++ Emootioiden kokeminen – Emootioiden säätely ++

Vieras-tilanteessa

Taustaa

Tärkeitä teemoja

Turvaton
kiintymys-suhde:
ristiriitainen

Lapsi voi olla
vihamielinen,
passiivinen tai
ahdistunut.

Lapsi reagoi
voimakkaasti ja
häntä on vaikea
lohduttaa.

Lapsi ei palaa
tutkimaan
ympäristöä eron
jälkeen.

Vanhemman omat
tunneprosessit
määräävät hänen
käyttäytymisensä
suhteessa lapseen.

Vanhempi on välillä
herkkä ja lapsen
huomioiva, välillä
torjuva, tunkeileva
tms.

Turvallisuus -

Ympäristön
tutkiminen -

Emootioiden
kokeminen ++

Emootioiden
säätely - -

Vierastilannemenetelmän kritiikki

- Temperamentti ja kulttuuri vaikuttavat käyttäytymiseen
- Turvallisuuden kokemus subjektiivinen
- Välttelevät ja ristiriitaiset kiintymyssuhteet eivät aina turvattomia, mutta johtavat psyykkisen joustavuuden kapeutumiseen
 - -> voi muihin hättatekijöihin yhdistyneenä aiheuttaa psyykkistä haavoittuvuutta ja heikentää stressinsietokykyä
- s. 59 vaihtoehtoinen tutkimusmenetelmä
 - Miksi myös tässä tutkimuksessa vuorovaikutusta tutkittiin havainnoimalla?

Kiintymyssuhteen merkitys

- Turvallinen kiintymyssuhde auttaa lasta
 - luottamaan itseensä ja muihin
 - tutkimaan maailmaa ja oppimaan uutta sosiaalisten taitojen kehittämisessä
 - säätämään tunteita.
- Vaikutuksia myös biologisella tasolla: hermoverkkojen kehitys.

Ryhmäpohdinta

- **Kiintymyssuhteella** tarkoitetaan vuorovaikutteista tunnesuhdetta, joka sitoo osapuolet yhteen.
- Pohtikaa ryhmissä, millaisia kiintymyssuhteita ihminen muodostaa elämänsä aikana nyky-Suomessa ja keiden kanssa?

<https://anna.fi/ihmiset-ja-suhteet/ihmissuhteet/kiintymyssuhdemallit-tutuiksi-asiantuntija-varhaislapsuuden-kiintymyssuhteista-olisi-tarkeaa-puhua-parisuhteessa?fbclid=IwAR3UwLhvQEadWI-36LogOo71S0ukagNhaFlPcm6tIW5vWMSknrJKNZ3XS4>

Kiintymyssuhdemallit tutuiksi – asiantuntija: ”Varhaislapsuuden kiintymyssuhteista olisi tärkeää puhua parisuhteessa”

Kiintymyssuhdemallit ja kiintymyssuhdekäyttäytyminen – mitä näillä termeillä tarkoitetaan ja miksi juuri kiintymyssuhdekäyttäytymisen tarkasteleminen voi olla hedelmällisempää kuin kiintymyssuhdemallien tarkastelu? Lue asiantuntijan vastaus.

10.11.2020 | Teksti: Hilppa Wuokko | Kuvat: iStock

Välttelevä kiintymyssuhde jättää jälkensä niin lapseen kuin äitiinkin.

IHMISSUHTEET

Äiti leipoi pullaa muttei sanonut rakastavansa – välttelevä kiintymyssuhde traumatisoi ja vaikuttaa meihin vielä aikuisenakin

Kertoiko äitisi rakastavansa sinua vai osoittiko hän rakkautensa leipomalla ja hössöttämällä? Monelle suomalaiselle jälkimmäinen tapa on tuttu. Kyseessä on välttelevä kiintymyssuhde, joka voi näkyä lapsessa vielä aikuisenakin.

Kiintymyssuhteen merkitys

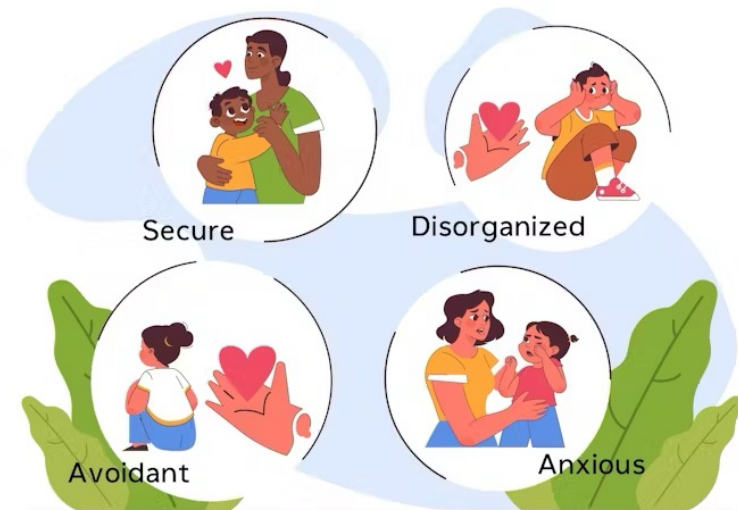
- Lapsuuden kiintymyssuhde heijastuu läheisiin suhteisiin nuoruudessa, aikuisuudessa ja vanhuudessa. (ns. **kiintymyssuhdejatkumo**)
- Turvallinen ja turvaton kiintymyssuhde ei johda suoraan myönteisiin tai kielteisiin seurauksiin.
- Vanhemman sensitiivisyys lapsen tarpeita kohtaan ensimmäisten vuosien aikana ennustaa kehitystä paremmin kuin 1-vuotiaana mitattu kiintymyssuhdeturvallisuus

Ryhmätehtävä

- Tehkää puhelinta hyödyntäen lyhyt video yhdestä kiintymyssuhteesta.
- Videosta tulisi ilmetä:
 - Miten hoitaja reagoi vauvan tunteiden ilmaisuun?
 - Millaista vauvan ja hoitajan vuorovaikutus on?
 - Millaiseen vauvan toimintaan hoitajan toiminta ja kiintymyssuhde johtaa?
- Videosta ei tulisi ilmetä, minkä nimisestä kiintymyssuhdetyypistä on kysymys.
- Opettaja jakaa aiheet ryhmille niin, että jokaisesta kiintymyssuhdetyypistä tulee videoita.
- Videot katsotaan lopuksi yhdessä ja päätellään, minkä tyyppisestä kiintymyssuhteesta missäkin videossa on kyse.

Attachment Styles

Sovella!

Mitä kehityopsykologisia haasteita

a.) vauvan

b.) pienen lapsen
adoptioon voi liittyä?

-> Millaista tukea
adoptiovanhemmille?

- Miksi vauvalle on tärkeää kiintyä häntä hoitavaan aikuiseen?
- Millaisia sisäisiä malleja on vauvalla, jolla on turvallinen kiintymyssuhde?
- Vertaile välttelevästi ja ristiriitaisesti kiintynyttä vauvaa.

Kerrataan vauvaikää!

[HTTPS://CREATE.KAH
OOT.IT/SHARE/PS2-
VAUVAIKA-JA-
LAPSUUS/15D70770-
D968-4969-82AD-
56019BF868B4](https://create.kahoot.it/share/ps2-vauvaika-ja-lapsuus/15d70770-d968-4969-82ad-56019bf868b4)

Ryhmätehtävä

- Muodostetaan noin neljän opiskelijan ryhmät.
- Tehtävänä on laatia ensimmäistä lastaan odottaville vanhemmille opasvihko/video/juliste/podcast teemasta ”Miten voin tukea vauvani kehitystä?”.

Hyödyntäkää työssänne monipuolisesti kaikkea kurssin vauvaikää koskevaa materiaalia luvuista 3–8.

Valmistautukaa esittelemään tuotoksenne muulle ryhmälle yhdessä sovittavalla tavalla.

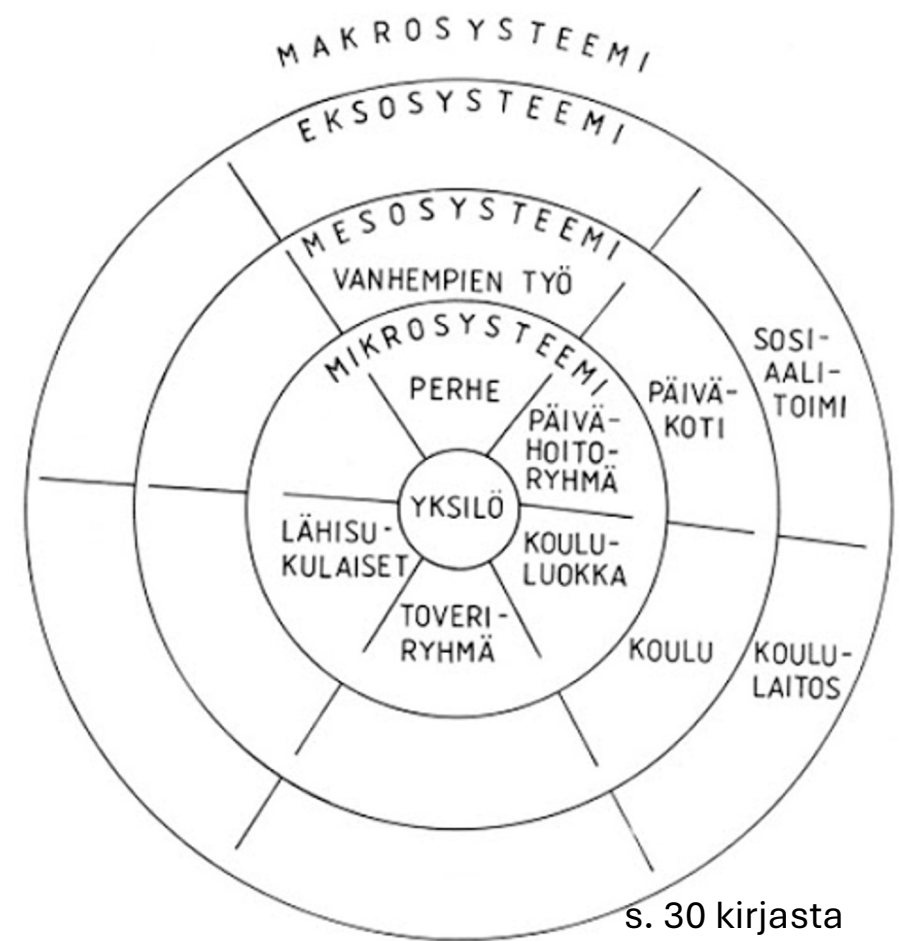
Katsotaan Babies-elokuvan traileri

- Katsotaan yhdessä Babies-dokumentin traileri (kesto 2:22).
- Poimi trailerista esimerkkejä siitä,
 - millaisiin asioihin kulttuuri vaikuttaa lapsen kehityksessä
 - millaiset asiat kehittyvät kulttuurista riippumatta.

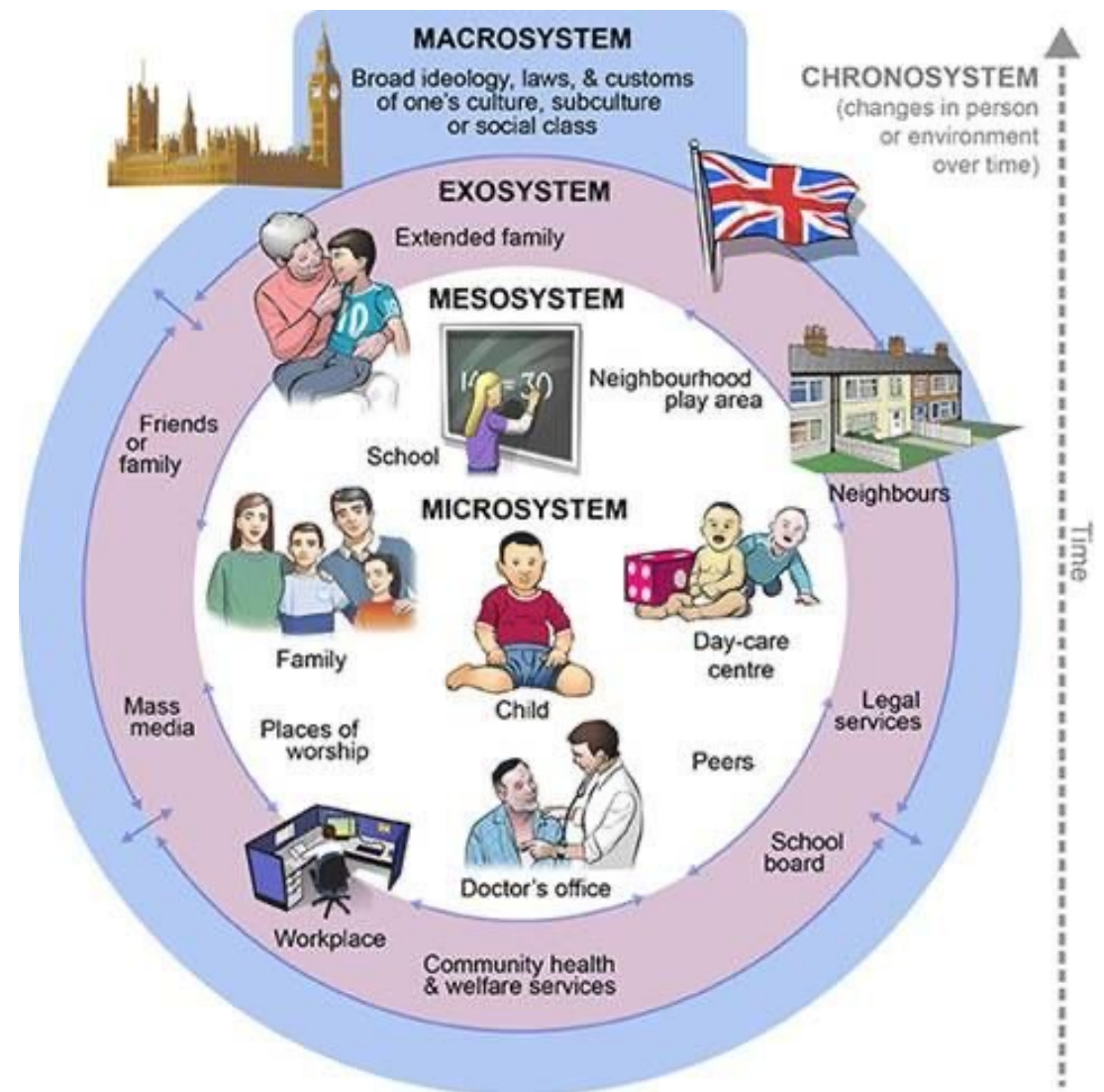
Bronfenbrenner: Ekologisten järjestelmien teoria

- Yksilön kehitykseen vaikuttaa se ympäristö, jossa hän kasvaa ja kehittyy.
- Saman perheen lapset eivät välttämättä koe jaettua ympäristöä samalla tavalla.
- Lapsen kasvaessa ympäristöt monipuolistuvat.
- Aikuisiässä mahdollisuudet hakeutua omaa temperamenttia vastaavaan ympäristöön paranevat.

Tehtävä: Piirrä
Bronfenbrennerin
kaavio ja jäsentele
omaa elämääsi sen
avulla!

VRT. KIRJAN
LÄHIYMPÄRISTÖ -
ETÄYMPÄRISTÖ

Vauvaikä-tehtävät

Minun kehitykseni -tehtävät

- Pyri saamaan selville, millainen olit vauvana. Tunnista niistä tiedoista, millaisia temperamenttipiirteitä sinussa ilmeni vauvana. Näkyvätkö nuo piirteet edelleen? Miten? Kuvaile ja arvioi kolmea Rothbartin tai Thomas & Chess'n teorian temperamenttipiirrettä.
- Kiintymyssuhde on aina kahden ihmisen välinen. Sinulla on siis oma kiintymyssuhde niin äitiin kuin isään tai muuhun hoitajaasi ja kiintymyssuhteet voivat olla samanlaisia tai keskenään erilaisia. Tarkastele tämän hetkisen kiintymyssuhteesi kautta omaa kiintymyssuhdettasi äitiin ja isään tai ihmiseen, joka sinua on paljon hoitanut. Arvioi tai ota selvää, millainen kiintymyssuhde sinulla on ollut varhaislapsuudessa.

Kuvitteellinen vauva -tehtävät

- Minkälainen on lapsen synnynnäinen temperamentti? Kuvaile lapsen temperamenttipiirteitä ja sitä, miten lapsen temperamentti näkyy lapsen toiminnassa tai lapsen ja vanhempien välisissä suhteissa. Muista huomioida lapsen temperamentti myös tarinan edetessä.
- Minkälainen kiintymyssuhde lapselle muodostuu varhaisten elinvuosien aikana? Muista kuvailla myös kiintymyssuhteen syntyyn vaikuttaneita tekijöitä sekä ottaa huomioon kiintymyssuhteen vaikutus lapsen elämään koko tarinassasi.